

semne de întrebare. Storiin a evitat însă conștient o atare întruchipare a personajului, pentru a nu lăsa confuzii în legătură cu poziția lui față de ciudatul erou andreevian.

Profesorul Storiin, drama prăbușirii unui om, creat de autorul rus bun, superior, naiv, incapabil să conceapă mizeria morală a lumii în care trăia, a căpătat ecouri protestatare pe scenele Teatrelor Naționale din Iași și București, în stagiunile 1938/1939 și 1939/1940. Drama lui Storiin devenise drama prăbușirii valorilor, a cerului care se întunecă fără de speranță, a drumurilor fără de revenire. George Calboreanu, interpretul eroului pe scena bucureșteană, ca și Tudor Călin — confratele ieșean, au subliniat cu tărie prin moartea eroului, imposibilitatea de a mai suporta o lume fără de lumină și frumusețe morală. *Profesorul Storiin* alături de *Casa inimilor sfărâmate* a lui Bernard Shaw au fost introduse de Camil Petrescu, director al Teatrului Național din București, în anul 1939, ca opere menite să dezvăluie deschis, deliberat, manifest, o atitudine de condamnare a lumii burgheze și a întunericului ce-și cernea pe atunci umbrele asupra țării noastre.

Nicolae Bălățeanu, în plinătatea forței lui creatoare și-a ridicat rolul interpretat — pe Gavril Gavrilovici Savici — la acela de simbol al răului, al cinismului, al călcării cu cizme de fier peste idealuri și visuri de frumusețe. Nicolae Bălățeanu era drept, rece, frumos, batjocoritor. Privirile i se aprindeau de bucurie la fiecare nouă faptă rea săvârșită. Sub tălșul de gheață al vorbelor lui, în Storiin se prăbușea tot mai mult încrederea în oameni și în viață.

O poezie spontană, sinceră, tinerească au avut, în stagiunea 1935/1936 și spectacolele cu piesa *Gaudeamus* la Iași și la Cluj. Publicul din cele două orașe universitare, cu o viață intelectuală intensă, cu căutări sincere și emoționante, sensibil la nou și valoros, a primit piesa lui Leonid Andreev ca un document de epocă plin de semnificații. Piesa are în centrul ei destinul trist al unui student, rupt cu mulți ani în urmă de carte și trimis în surghiun în îndepărtata Siberie. După decenii, eroul se întoarce să-și ia locul părăsit, fără de voie, pe băncile școlii, dar timpul a așternut diferența de netrecut între el și noii săi colegi. În cele din urmă, pașii săi se vor pierde din nou în necunoscut. Piesa este un interesant tablou al vieții studențești din Rusia, de la sfârșitul veacului trecut, în care se întâlnesc studentul cinic, studentul filozof, studentul flămînd, îndrăgostitul, ratatul, refulatul, situația melodramatică a omului îndrăgostit fără speranță... discuțiile cu pretenții apocaliptice ale tineretului iconoclast. Mulți spectatori se vedeau ca într-o oglindă, cu planuri de naivă tinerețe, cu dezamăgiri, clamoroase, cu nostalgia viselor neînfăptuite. „Am plecat de la *Gaudeamus* cu impresia că ni s-a dat într-adevăr, un teatru bun cu această lucrare dramatică”¹, mărturisea un cronicar, cu prilejul spectacolului de la Cluj.

Leonid Andreev se leagă în istoria teatrului românesc și de turneele Teatrului din Vilna și ale Teatrului de Artă din Varșovia. Admirabila trupă a Teatrului din Vilna, în frunte cu Alexandr Stein și Miriam Orlesca, au fost oaspeții teatrului românesc timp de câteva stagii la rînd. Arta lor s-a împletit strîns cu peisajul teatrului bucureștean. Au fost primiți cu entuziasmul

Premierele Teatrului Național din Cluj, «Rampa», 3 noiembrie 1935.